

Graan als hoeksteen van de akkerbouwrentabiliteit

De afgelopen maanden valt er een duidelijke positieve marktrends waar te nemen voor de granen. De vraag is of dit positivisme de graanteelt ook kan verheffen van noodzakelijk goed tot de hoeksteen van de rentabiliteit op akkerbouwbedrijven.

Leander Hex, landbouwconsulent Boerenbond

De graanteelt is en blijft in de meeste regio's in Vlaanderen een bepalend gewas in het landbouwlandschap. De redenen om graan op te nemen in de teeltrotatie zijn legio. Een graangewas wordt op de meeste bedrijven vooral gezien als een rustgewas. Maar ook de mogelijkheid om aan de bodemkwaliteit te werken mag niet worden onderschat. Typische voorbeelden zijn de aanbreng van organische stof via oogstresten en een groenbedekker, de mogelijkheid om een diepe grondbewerking in optimale bodemomstandigheden uit te voeren en het uitvoeren van een bekalking op een draagkrachtige bodem. Deze aspecten durven nogal eens even belangrijk te zijn in de overweging om graan te telen als de rentabiliteit op zich. Gelukkig bieden de huidige graanprijzen een perspectief op een meer dan degelijk bedrijfseconomisch rendement. Zeker in een periode waarin de rentabiliteit van een aantal andere teelten onder de verwachtingen blijft, zal de aantrekkelijkheid van de graanteelt toenemen.

Evolutie van de graanmarkt

De afgelopen jaren kenden we veel perioden waarin de graanprijs bleef zweven tussen 130 en 170 euro per ton. Maar sinds de zomer van 2020 heeft de tarweprijs een stelselmatige stijging ingezet. Sinds begin 2021 heeft de prijs

zich boven de grens van 200 euro/ton weten te hijsen. Hij kon zich daar ook bijna continu handhaven, met sporadische pieken boven 220 euro/ton (figuur 1). Een prijsnotering is uiteraard enkel een weergave van het heden/verleden, en heeft daarmee alleen een waarde voor de verkoop van de oogst van 2021. Wat het toekomstperspectief op korte termijn zal zijn, valt het best af te leiden uit de tendens op de termijnmarkt. Een blik op de termijnmarkten Matif voor baktarwe lijkt op het moment van schrijven (begin oktober) te wijzen op gunstige marktvooruitzichten voor het komende seizoen. De termijncontracten voor december 2021, maart 2022 en mei 2022 geven alle een notering rond 250 euro/ton aan. De noteringen voor de contracten voor september en december 2022 en maart en mei 2023 bevinden zich rond 225 euro/ton. Voorlopig wijst de marktstemming er dus op dat we ook voor de oogst van komend seizoen nog kunnen rekenen op gunstige graanprijzen.

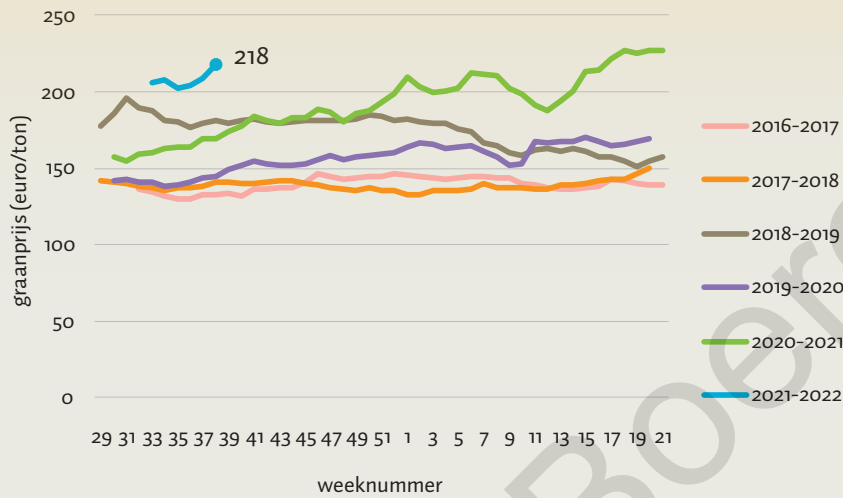
Effect op rentabiliteit

Gevoelsmatig is het snel duidelijk dat dergelijke prijzen een gunstig effect hebben op de rentabiliteit van de graanteelt. Om dit concreet te becijferen, maken we de rekenoefening waarmee we de kostenstructuur en oogstvolumes opgetekend in de bedrijfseconomische boekhoudingen

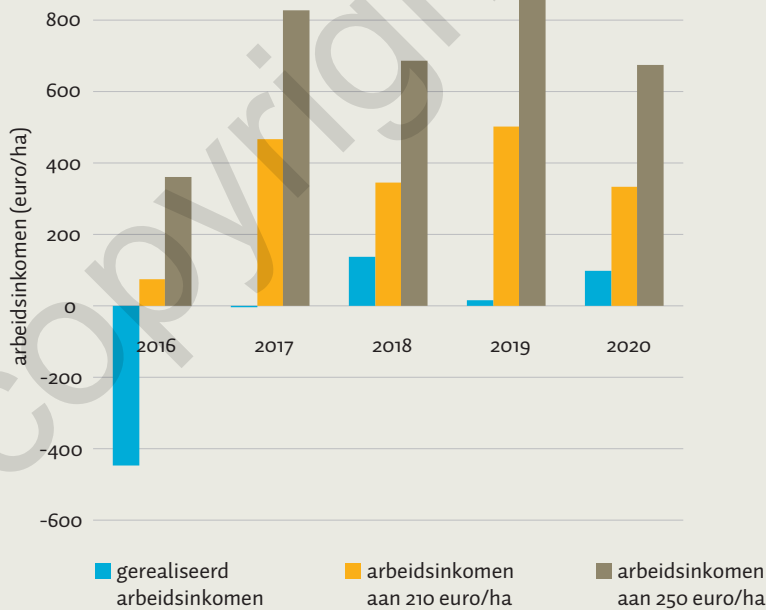
van Boerenbond (focus) vergelijken met enkele fictieve graanprijzen. In de periode 2016-2020 schommelde het effectief gerealiseerde gemiddelde arbeidsinkomen rond het nulpunt, met een negatieve uitschieter in 2016 door het extreem natte voorjaar (figuur 2). Gemiddeld over deze 5 jaar leverde dat een arbeidsinkomen op van -39 euro/ha. Gaan we uit van de veronderstelling dat in deze periode van 5 jaar een graanprijs van 210 euro/ton van toepassing was, zoals de prijs op dit moment, dan zou dit een gemiddelde rentabiliteit hebben opgeleverd tussen 73 en 500 euro/ha. Het gemiddelde over 5 jaar zou hiermee uitgekomen zijn op 344 euro/ha. Als de graanprijs effectief het niveau van 250 euro/ton zou halen (zoals begin oktober op de termijnmarkt), dan zou dat een arbeidsinkomen hebben opgeleverd tussen 360 en 884 euro/ha met een gemiddelde over 5 jaar van 686 euro/ha.

En voor de individuele teler?

Of dergelijke cijfers het geloof in de graanteelt effectief bevestigen of versterken, hangt af van de individuele ondernemer. Om op individueel niveau een goede inschatting te maken, en de bedrijfsvoering te evalueren op basis van concrete cijfers, is een kwalitatieve bedrijfseconomische boekhouding onontbeerlijk. Maar het is een feit dat het ondertussen al enkele jaren geleden is dat er dergelijke gunstige vooruitzichten waren op het moment van uitzaai. Hopelijk mogen we dan de komende maanden ook vaststellen dat de graanprijs effectief de motor is voor de prijszetting van de andere akkerbouwteelten. ■

Figuur 1. Synagra-prijnotering voor tarwe in het nieuwste en de laatste 5 seizoenen

Figuur 2. Simulatie van het arbeidsinkomen voor wintertarwe (op basis van de gemiddelde kosten van de laatste 5 boekjaren in focus Boerenbond)

Het is al enkele jaren geleden dat de vooruitzichten zo gunstig waren op het moment van uitzaai.

focus

Cijfers op maat van je bedrijf